

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ № 10
про фітосанітарний стан сільськогосподарських культур
у сільгосппідприємствах Херсонської області
станом на 25.09.2025 року

У господарствах області на полях озимого ріпаку, де отримали сходи, спостерігається заселення та пошкодження посівів *хрестоцвітими блішками*, гусеницями *ріпакового білана*, *капустяної молі*, *листогризучих* та *підгризаючих совок*. Найближчим часом очікується шкодочинність несправжніх гусениць *ріпакового пильщика*.

Нетоксиковані сходи озимого ріпаку повсюди заселяють *хрестоцвіті блішки*, які за сухої погоди, $t^{\circ} > 15^{\circ}\text{C}$ шкодитимуть молодим рослинам культури. **Хрестоцвіті блішки** – маленькі жуки (1,5-3 мм) з овально-довгастими тілами, довгими вусиками та стрибаючими задніми ногами, які завдають шкоди хрестоцвітим культурам (капусті, редьці, ріпаку). Забарвлення різноманітне: чорне, смугасте, з металевим блиском. Блішки пошкоджують сім'ядольні та справжні листки, вигризаючи невеликі круглі отвори. У випадку ураження точки росту рослина гине. У разі масового розмноження шкідників за два-три дні вони здатні повністю знищити сходи ріпаку, що призводить до пересівання культури.

Озимий ріпак за наявності 3-5 блішок на кв.м, за теплої сонячної погоди захищають препаратами на основі діючих речовин циперметрину, дельтаметрину, тіаклоприду, хлорпірифосу.

На посівах ріпаку ранніх строків сівби спостерігається харчування гусені *капустяної молі* 1-2 віків. **Капустяна міль** – один із найнебезпечніших шкідників. Це невеликі метелики з вузькими крилами, розмах 14-18 мм. Передні крила буро-коричневі з хвилястою білою або жовтою смужкою, задні – сірі, облямовані довгими війками. В стані спокою вони складені дахоподібно, і полоси утворюють хвилясту лінію, яка проходить вздовж тіла. Метелики літають, живляться і відкладають яйця переважно в сутінках, після заходу сонця вони не активні. Самиці відкладають по одному або невеликими групами дрібні, овальні, приплюснуті, завдовжки 0,4-0,5 мм і завширшки 0,2-0,3 мм із дрібними крапками на поверхні. Яйця на нижній бік листків або черешок листка спочатку хрестоцвітих бур'янів, а пізніше культурні рослини. Яйцекладка триває 10-20 днів.

Гусениці, що відродились із яєць, веретеноподібні, дуже рухливі, спочатку жовтуваті, а потім зелені, завдовжки близько 12 мм вгризаються у м'якуш листків і живляться в коротких ходах у паренхімі листка-мінах. Згодом гусениці живляться відкрито, виїдаючи у листку невеликі діляночки у вигляді «віконечь», не зачіпаючи шкірки з верхнього боку, що є характерною особливістю пошкодження капустяної молі.

Подекуди відмічається пошкодження рослин ріпаку гусеницями *озимої совки* II покоління. Гусениці підгризають рослини з ґрунту, грубо надкушують листки з країв і підгризають кореневу шийку рослин. Інколи повністю знищують рослини в рядку. ЕПШ – 2-3 екз./м². При перевищенні ЕПШ

застосовують інсектициди згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні». Обробки проводять ввечері, коли гусінь харчується на рослинах.

Проходить літ, яйцекладка та відродження *несправжніх гусениць ріпакового пильщика*. Сприятливою для розвитку шкідника є тепла та помірно волога погода. Розвиток несправжніх гусениць залежно від погодних умов триває 25-40 діб. Личинки перших віків скелетують, доросліші об'їдають листки, залишаючи тільки товсті жилки. Пошкоджені рослини нерідко гинуть, що призводить до зрідження чи повної загибелі посівів. Навіть за температури +7°C вдень, несправжні гусениці старших віків не припиняють поїдати рослини. ЕПШ несправжніх гусениць ріпакового пильщика – 1-2 екз, 1 росл., або 2-3 екз./м².

Триває літ метеликів *капустяного і ріпакового біланів* та можливе пошкодження рослин ріпаку їх гусеницями. Гусениця завдовжки 40-50 мм, жовтуватозелена, з темно-бурими щитками, по боках тіла – жовті смуги, вздовж спини світла смуга. Гусениці до IV віку тримаються групами й скелетують листки з нижнього боку, об'їдаючи м'які частини. З IV – V віків переходять на верхній бік листка і ведуть поодинокий спосіб життя. Гусениці біланів шкодять озимому ріпаку в осінній період, грубо об'їдаючи листя, що може призвести до зрідження посівів або навіть їх повної загибелі. Внаслідок пошкодження листя рослини ріпаку втрачають життєво важливу площу для фотосинтезу, що уповільнює їхній ріст та розвиток.

Гусениця капустяної совки завдовжки 35-50 мм, мінливого забарвлення, від сіруватозеленого до темно-бурого, майже чорного, по боках тіла широка жовта смуга, на спині – темний малюнок у вигляді «ялинки». Гусениці I віку скелетують листя знизу, а II та III – вигризають у листках наскрізь отвори неправильної форми. Вони інтенсивно живляться вночі та на світанку, а в денні години спостерігається спад активності. Розвиток гусениць триває впродовж 25-30 діб. На заляльковування мігрують у ґрунт на глибину 5-12 см. ЕПШ капустяної совки – 1-2 екз./росл. при заселенні 2-5% рослин, капустяного і ріпного біланів – 3-5 екз./росл., або заселення гусеницями 10% рослин.

Управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області рекомендує провести обстеження посівів озимого ріпаку, і у разі перевищення ЕПШ шкідників (хрестоцвітих блішок – 3 – 5 екз./м², листоїда – 3 екз./м², несправжніх гусениць ріпакового пильщика – 2 екз./м², гусениць озимої совки 2 - 3 гус./м²) обробити інсектицидами згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Надалі за встановлення помірних температур та вологої погоди можливий розвиток та поширення **альтернاریозу, фомозу, бактеріозу коренів**. За появи симптомів хвороб рослини обробляють дозволеними фунгіцидами.

Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області наголошує, всі роботи з обмеження чисельності шкідливих організмів необхідно проводити при перевищенні ЕПШ, суворо дотримуючись загальноприйнятих державних санітарних правил, регламентів застосування

препаратів і заходів з охорони праці, та використовувати препарати лише відповідно до «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні».

Не менше ніж за дві доби необхідно попереджати голів виконавчих комітетів сільських та селищних рад про час та місце проведення обробки (вказують назву, ступінь і строк дії токсичності препарату).

Також, наголошуємо, що до роботи з пестицидами і агрохімікатами допускаються лише ті особи, які пройшли навчання з питань безпечного поводження з пестицидами та мають посвідчення про право роботи з пестицидами.

Пам'ятаймо! Під час проведення польових робіт в умовах воєнного стану, необхідно дотримуватися правил безпечного поводження умов праці.

